

EERSTE VOORTGANGSRAPPORTAGE EENDUIDIG TOEZICHT

Algemeen

Dit is de eerste voortgangsrapportage over het programma Eenduidig Toezicht. In de brief van 8 september jl. ¹heb ik namens het kabinet een aantal toezeggingen gedaan. In deze rapportage beschrijf ik de stand van zaken ten aanzien van deze toezeggingen². Er is ondanks het korte tijdsbestek al veel in gang gezet. Tegelijkertijd is zichtbaar geworden dat er ook al veel gebeurt in het veld van het toezicht. Een rondgang heeft een groot aantal inspirerende voorbeelden opgeleverd, waarvan enkele van deze voorbeelden in rapportage zijn opgenomen.

Het onderwerp toezicht staat sterk in de belangstelling. Het thema komt aan bod in de pers en in talrijke symposia, initiatieven en discussies. In de vele initiatieven is niet alleen de rijksoverheid actief bezig, maar ook gemeenten, brancheorganisaties en individuele bedrijven. De aanleiding om te komen tot integraal toezicht verschilt per initiatief. Het programma Eenduidig Toezicht richt zich bijvoorbeeld primair op het verlagen van de toezichtlast voor bedrijven en instellingen. Er zijn ook voorbeelden die zich specifiek richten op het vergroten van de pakkans van overtreders van regels (*effectiviteit*). Andere initiatieven zijn gericht op schaalvergroting, bijvoorbeeld door het bundelen van een aantal kleine lokale toezichthouders in één toezichthouder, waardoor tegelijkertijd de werkwijze en transparantie van optreden kan worden verbeterd. Al deze acties leiden tot een grotere effectiviteit van het toezicht met aandacht voor de grootste risico's.

Een van de eerste doelstellingen van het programma om minder last en beter en duidelijker toezicht te realiseren is het vormgeven van frontoffices in aangewezen domeinen. In deze domeinen worden pilots opgezet waarbij ook gemeentelijke of provinciale toezichthouders en lokale bedrijven en instellingen worden betrokken. Na deze pilots is het de bedoeling de ervaringen te verbreden naar meer gemeentes. Vervolgens is het mogelijk dat dan verschuivingen van toezicht aan de orde komen, net als samenvoegen van (delen van) toezichthouders.

De kern van deze aanpak is dat wordt gewerkt van 'buiten naar binnen', dus waar de toezichtlast voor bedrijven en instellingen groot is en sprake is van belangrijke risico's.

In deze rapportage wordt ingegaan op de voortgang van de toezeggingen uit de brief. De tekst wordt afgewisseld met een aantal inspirerende voorbeelden, niet alleen van het programma "Eenduidig Toezicht" maar ook van andere partijen.

---

¹ Kabinetsreactie op de tweede motie Aptroot aan de Tweede Kamer (8 september 2006, kenmerk SG2006/6055925)

² Toezeggingen in cursieve tekst tussen aanhalingstekens zijn citaten uit de brief van 8 september 2006

Toezicht op productieplatforms Noordzee

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) is de grootste toezichthouders op de producti(olie, gas)platforms in de Noordzee. Tot een aantal jaren terug kwamen er ook andere rijkstoezichthouders, bijvoorbeeld voor het toezicht op arbeidsomstandigheden en of op de telecomaspecten of de veiligheid van de platforms. Dat werd georganiseerd in afzonderlijke inspecties. Sinds enige tijd is de uitvoering van het meeste toezicht uitbesteed aan SodM en vastgelegd in convenanten. Inspecteurs van de SodM kijken naar alle aspecten. Deze aanpak is efficiënter (minder vluchten) en veroorzaakt ook minder toezichtlast.

Beter en effectiever toezicht- Project Integraal Toezicht Jeugdzorg (ITJ)

In Integraal Toezicht Jeugdzaken (ITJ) werken vijf inspecties samen: de inspecties voor gezondheidszorg, onderwijs, jeugdzorg, openbare orde en veiligheid en werk en inkomen. Gezamenlijk dekken zij de voorzieningen die in de levensloop van 0-23 jarigen van betekenis zijn: van consultatiebureau tot arbeidsmarkt.

Het ITJ benadert het toezicht vanuit de maatschappelijke problemen rond jeugd in een gemeente of een wijk. Er wordt onderzoek gedaan op die plaatsen in Nederland waar problemen rond jeugd spelen of dreigen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van eigen informatie en informatie uit jeugdmonitoren, wetenschappelijk onderzoek, beleidsevaluaties en uit de media.

Voorbeelden van maatschappelijke problemen zijn kindermishandeling, jeugdcriminaliteit en jeugdwerkloosheid. Er wordt gekeken hoe voorzieningen samenwerken om deze problemen op te lossen en, nog beter, om ze te voorkomen. ITJ stelt in het toezicht de levensloop van het kind centraal en baseert zich daarbij op het Verdrag betreffende de Rechten van het Kind.

Pilots zijn uitgevoerd in de gemeente Almere, Venlo, Eindhoven en Heerlen.

Het project is eind 2005 succesvol afgerond en door het Ministerie van Financiën positief geëvalueerd. Vanaf 2006 presenteren de inspecties zich voor het jeugddomein onder de gezamenlijke noemer van 'jeugdinspecties'. In het programma Jeugd 2007-2011 geven de inspecties verder vorm aan de programmatische samenwerking.

De twaalf meetpunten van ervaren toezichtlast

1. Deskundigheid van de inspecteur	7. Focus op details
2. Houding van de inspecteur	8. Leereffect voor het bedrijf
3. Werkwijze van de inspecteur	9. Samenloop met andere inspecties
4. Duidelijkheid doel van de inspectie	10. Duur van de inspectie
5. Plausibiliteit van inspectievragen	11. Tijdstip inspectie
6. Proportionaliteit opgelegde maatregelen	12. Kwaliteit inspectierapportage en vervolgv activiteiten

Vermindering toezichtlast met 25 procent

“Binnen domeinen zal de toezichtlast voor bedrijven en instellingen met gemiddeld 25 procent verminderen en de efficiency van inspecties en de kwaliteit en effectiviteit van het toezicht zullen toenemen. “

De doelstelling van het programma Eenduidig Toezicht is vermindering van de toezichtlast met 25 procent. Deze doelstelling geldt voor de rijksinspecties gemiddeld over de aangewezen domeinen, omdat deze in het ene domein ruimer en effectiever kan worden gehaald dan in een ander domein.

De programmadirectie heeft samen met het Interdepartementaal Programma Administratieve Lasten (IPAL) een nieuwe methodiek laten ontwikkelen die wordt getest in drie domeinen. Dit leidt tot een standaardmethodiek die de komende jaren in alle domeinen wordt toegepast. De voor dat domein aangewezen IG geeft hiertoe opdracht.

Het instrument om de toezichtlast te meten bestaat uit twee onderdelen:

- *Administratieve lasten* van toezicht

De feitelijke of kwantitatieve toezichtlast is de tijd die een organisatie besteedt aan toezicht door derden. Ofwel: de tijd om de door een inspectie gevraagde informatie te leveren, de inspecteur rond te leiden en de rapportage te bespreken. Dit onderdeel is direct afgeleid van de methode administratieve lastenvermindering (AL), waarin tijd wordt uitgedrukt in kosten.

- *Ervaren toezicht last*

De ervaren toezichtlast is een kwalitatieve beoordeling van lasten van toezicht. Dit heeft te maken met de opstelling en werkwijze van een inspecteur. De ondervraagde (ondertoezichtgestelde) beoordeelt de inspecteur op twaalf aspecten en geeft ook de mate van belangrijkheid aan. Inspecties krijgen hiermee direct inzicht in hoe hun werkwijze wordt ervaren en de gewenste verbeterpunten. Het gebruik van een standaardlijst garandeert een betrouwbaar resultaat.

Lagere toezichtlast kan worden gerealiseerd zowel door vermindering van administratieve lasten als door vermindering van ervaren last. Naast een standaard meetinstrument is het belangrijk dat de resultaten en analyses objectief worden behandeld. Hiervoor wordt per domein een begeleidingscommissie ingesteld. In deze commissie nemen onder andere leden zitting van de organisaties waar de meting van toezichtlast wordt uitgevoerd. De begeleidingscommissie ziet toe op de kwaliteit van de meting en de kwaliteit van de analyse van de meetresultaten en doet aanbevelingen over de vervolgacties. De resultaten van de vervolgacties worden op twee manieren gevolgd. Ten eerste wordt per domein een klankbordgroep samengesteld met betrokkenen uit de sector en geïnspecteerde bedrijven. Deze klankbordgroep inventariseert de verschillen en adviseert over eventuele extra acties. Ten tweede wordt na een periode van enige jaren een vervolgmeting uitgevoerd om de veranderingen objectief in beeld te brengen.

In 2006 is in de domeinen Schiphol en Ziekenhuizen een proefmeting gehouden van de toezichtlast om het instrument te toetsen. De meting bij Schiphol is afgerond en besproken met alle betrokkenen en biedt aanknopingspunten voor de verbeteringen in de ervaren toezichtlast. De meetresultaten bij de Ziekenhuizen worden begin 2007 besproken en afgerond (volgende tussenrapportage).

Voordelen één loket – De Gasunie

De samenwerking tussen de Gasunie en de provincie Groningen toont aan dat één loket kan leiden tot een nieuwe organisatie van toezicht en zowel voordelen oplevert voor het bedrijf als voor de overheid.

De Gasunie heeft het initiatief voor de pilot genomen omdat de organisatie last had van een veelheid aan (autonome) bevoegde instanties, een gebrek aan onderlinge coördinatie en informatie-uitwisseling tussen het bevoegd gezag, grote diversiteit aan vergunningvoorschriften, lange doorlooptijden van procedures, hoge administratieve lasten, en gebrekkige borging van veiligheid in bestemmingsplannen. Daarnaast werd het huidige stelsel van wet- en regelgeving als 'star' ervaren. Geconstateerd werd dat het bevoegd gezag onvoldoende kennis kon opbouwen door de bescheiden omvang van veel gemeentelijke milieu- en ruimtelijke ordeningdiensten en een relatief lage frequentie van bezoek aan Gasuniebedrijven.

Het instellen van één aanspreekpunt bij Gasunie én één loket voor de overheden heeft de samenwerking en de coördinatie sterk verbeterd.

De inspanning voor de Gasunie in het aanvragen van vergunningen e.d. is met meer dan de helft verminderd. De 'winst' voor de overheid is vooral kwalitatief; betere vergunningverlening, toezicht en ruimtelijke inpassing van gastransportsystemen.

Omdat de Gasunie in het gehele land met lokale overheden moet samenwerken, is het de bedoeling om deze nieuwe methodiek breder en ook bij andere gemeenten toe te passen.

Effectiever en efficiënter - Gezamenlijke risicoanalyse bij project Noordzee

In de Beleidswerkgroep Handhaving Noordzee (BHN) werken alle handhavers samen. Deze werkgroep heeft een besturingsinstrumentarium ontwikkeld dat gebaseerd is op omgevingsanalyses. Dit heeft geleid tot zogenaamde dreigingsbeelden en daarmee samenhangende risico's. Deze risico's zijn geanalyseerd en beoordeeld op basis van kans van optreden, mogelijke nadelige effecten en de mate van handhavingsinspanning en -effect. Het resultaat is een geprioriteerd overzicht van de risico's op de Noordzee dat door alle handhavers wordt gebruikt en slechts één keer is opgesteld.

et resultaat van deze risicoanalyse is dat onderbouwde keuzes kunnen worden gemaakt, waarop gezamenlijke handhaving het meest succesvol kan worden gericht en waar, gezien de risico's, het meest noodzakelijk is om de effectiviteit van de handhaving te verhogen.

Deze samenwerking laat zien dat het mogelijk is om risico's op verschillende terreinen (milieu, veiligheid en dergelijke) met een relatief eenvoudige aanpak tegen elkaar af te wegen en onderbouwde keuzes te maken.

Samenwerking inspecties – Export vanuit Rotterdamse Haven

Begin 2003 hebben alle overheidsdiensten die betrokken zijn bij de afhandeling van goederenstromen in de Rotterdamse haven een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Het doel was om de controles te coördineren en op elkaar af te stemmen. Hierdoor wordt enerzijds het logistieke proces zo min mogelijk onderbroken en wordt anderzijds een efficiency- en effectiviteitsverhoging bereikt. De controlerende instanties bundelen hun controles tot één controle bij binnenkomst, invoer, doorvoer en uitvoer van goederen via de haven. Deze opzet heeft geleid tot grote tevredenheid bij de bedrijven in de haven. De samenwerking betreft de Algemene Inspectiedienst (AID), de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA), de Inspectie Verkeer en Waterstaat, de VROM Inspectie, de Inspectie Cultuurbezit, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Belastingdienst/FIOD-ECD/Kennisgroep Intellectuele Eigendom, de Dienst Zeehavenpolitie en de Douane Rotterdam.

Frontoffices

“In de domeingerichte aanpak worden sectoren van bedrijven en instellingen geselecteerd waar veel toezichtlast voorkomt. In elk domein wordt gezocht naar oorzaken daarvan en worden oplossingen uitgewerkt. Wanneer een fusie de beste oplossing biedt, wordt daarop ingezet. Bedrijven en instellingen in een domein krijgen te maken met één aanspreekpunt, dat op een inzichtelijke manier het toezicht organiseert en naar buiten optreedt met één gezicht. De werknaam voor deze nieuwe functie is ‘frontoffice’. Per 1-1-2007 zijn tenminste drie van deze frontoffices operationeel, voor de domeinen Horeca, Ziekenhuizen en de Primaire Sector (landbouw).....Uiteindelijk zal er een beperkt aantal frontoffices functioneren.”

In de domeinen is begonnen met het verschaffen van de helderheid aan bedrijven over de plannen die het rijkstoezicht heeft. Samen met de sectoren wordt vastgesteld wat van een frontoffice kan worden verwacht. Frontoffices kunnen worden uitgerust met de volgende (hoofd)functies:

- Informatie-uitwisseling basisgegevens en inspectieresultaten;
- Gemeenschappelijke planning van inspecties;
- Gezamenlijke risicoanalyses
- Aanspreekpunt of meldlijn via website of telefonische helpdesk;

De keuze voor een functionaliteit en wanneer deze wordt ingevoerd hangt af van bijvoorbeeld de intensiteit van inspecties door de verschillende rijksinspecties, de aard van de risico's, of inspecties kunnen worden overgedragen of een combinatie hiervan.

Om een frontoffices goed te laten functioneren, wordt onderzocht hoe de betere gegevensuitwisseling per domein op de korte termijn kan worden georganiseerd en welke, meer structurele oplossingen op langere termijn gewenst zijn. Daarnaast is de opdracht gegeven voor het ontwikkelen van een aantal toegesneden ICT-programma's. Als eerste zijn dit modules voor planning van inspecties, voor het registreren van attentie van inspectiepunten (aandachtsvestiging) voor andere inspecties en voor een zogenaamde verwijzindex. In overeenstemming met de brief van 8 september (zie bovenstaand citaat) wordt benadrukt dat het uiteindelijk gaat om een beperkt aantal frontoffices. Frontoffices zijn primair functies (virtueel loket) binnen de bestaande structuur van rijksinspecties waarin informatieverstrekking en –verzameling samenkomt die moeten aansluiten op de behoefte van een domein. Om overdaad (van frontoffices) te voorkomen wordt in het programma gelet op mogelijke aansluiting op andere, soortgelijke initiatieven. Zo wordt nu onderzocht of het nuttig is om een combinatie te vormen met bijvoorbeeld het “Bedrijvenloket”

Hieronder wordt aan de hand van de functionaliteiten de voortgang geschetst van de drie prioritaire domeinen.

Horeca

De VWA is verantwoordelijk voor de opzet van de frontoffice in het domein Horeca. Ander rijksinspecties zijn de AI en de VI. AI eerder heeft de sector (Koninklijke Horeca Nederland) enquêtes onder haar leden gehouden over de toezichtlast. De uitkomsten zijn gecombineerd met eerdere onderzoeken door de VWA. Ondanks dat niet formeel (volgens de nieuwe methodiek) is gemeten, is gezamenlijk een beeld ontwikkeld van de aanknopingspunten om de toezichtlast te verminderen.

Toezicht in de toekomst: controles op wegen zonder last

De ontwikkelingen in de ICT bieden veel mogelijkheden om het toezicht effectiever te maken en minder last te veroorzaken. Zo wordt nu in de regio Rotterdam geëxperimenteerd met automatische nummerbordwaarneming. Auto's uitgerust met een dergelijk systeem rijden rond waarbij de kentekens van andere auto's worden geregistreerd en automatisch in databestanden wordt gecontroleerd of wegenbelasting is betaald, er nog boetes uitstaan etc.

Een zelfde systeem kan ook in het wegtransport van afval worden gebruikt om te controleren of verleende vergunningen voor afvaltransport wel goed worden opgevolgd. Bijvoorbeeld door nummerbordherkenning bij de grens om te controleren of een transporteur niet vaker dan één keer gebruik maakt van een vergunning om afval af te voeren.

Werkwijze en cultuur - De andere inspecteur

De Arbeidsinspectie (AI) heeft een uitvoerig cultuurproject over het nieuwe inspecteren in gang gezet. De inspectiedienst wil hiermee aansluiten op zowel de maatschappelijke ontwikkelingen als op de wens vanuit de organisatie om meer ruimte te bieden aan de professionaliteit van de inspecteur. Inmiddels is een beeld van het nieuwe inspecteren geformuleerd en in de organisatie geïntroduceerd. Daarbij is 'De Inspectiewijzer' ontworpen. Dit wordt nog verder uitgewerkt in de projectvoorbereiding. Er worden ook drie pilot-projecten voorbereid. De gevolgen voor de handhavingcorrespondentie zijn geïnventariseerd. Tevens worden contracten met trainingsbureaus afgesloten.

Enkele voorbeelden van het oorspronkelijke vs. het nieuwe inspecteren:

Nieuw	Oorspronkelijk
Handhaving is één van de instrumenten om een werkgever tot een goed beleid te bewegen	Handhaving is een logisch gevolg van een overtreding
Gezondheids- of veiligheidsrisico leidt tot vervolgactie	Niet-naleving leidt tot vervolgactie
Werkgever voordeel van de twijfel durven geven	De opstelling van de werkgever speelt geen rol bij het bepalen van de vervolgactie
Inspecteur motiveert de interventie inhoudelijk	Inspecteur motiveert de interventie juridisch
Onwil of onkunde onderscheiden	Onwil of onkunde maakt geen verschil

In januari 2007 is het *aanspreekpunt* operationeel. Het domein is zowel telefonisch als via internet bereikbaar voor vragen over inspectieplannen. Hierover wordt samen met het Koninklijk Horeca Nederland naar de sector gecommuniceerd.

Nog voor 2007 wordt tevens het gezamenlijke *inspectiejaarplan* van de drie rijksinspecties gepresenteerd. Zoals eerder is aangekondigd (brief 8 september 2006) gaan de inspecteurs van de VWA namens de AI ook controleren op de arbeidsomstandigheden. In de loop van 2007 wordt speciale software in gebruik genomen voor de gezamenlijke *inspectieplanning*, gericht op één inspectiebezoek per jaar aan een horecaonderneming.

Omdat van de drie rijksinspecties de VWA ruimschoots het meeste toezicht uitvoert, ligt het accent op de risicoanalyse van de VWA zelf en niet zo zeer op een gemeenschappelijke *risicoanalyse*.

Begin 2007 starten pilots, verspreid over het land, met drie grote, drie middelgrote en enkele kleinere gemeenten (zie ook pag. 10, Andere toezichthouders).

Ziekenhuizen

De IGZ is verantwoordelijk voor de opzet van de frontoffice. In dit domein neemt de IGZ het grootste deel van het toezicht voor haar rekening. Andere rijksinspecties in dit domein zijn de AI, VWA, VI en IVW. De gegevens van de meting van de toezichtlast in de ziekenhuizen zijn eind 2006 bekend en worden begin 2007 besproken (na afronding van deze rapportage).

Nog in 2007 is het *aanspreekpunt* voor de ziekenhuizen operationeel in de vorm van een website (onderdeel van de IGZ-website) en een telefonisch meldpunt voor vragen en klachten.

In 2007 wordt voor het tweede jaar een gemeenschappelijk *inspectiejaarplan* gepresenteerd. Een integraal inspectieplan – waarvan de tekst op de site wordt geplaatst - geeft antwoord op vragen zoals: wat gaan de rijksinspecties doen, hoe en wanneer en bij welk ziekenhuis. Daarnaast wordt aangegeven waarom de controles plaatsvinden, wat deze inhouden en hoeveel tijd dit een ziekenhuis waarschijnlijk kost. De activiteiten van IGZ, VI en AI voor het toezicht op nucleaire zaken (radioactieve laboratoria) worden per 2007 gecombineerd in één planning en gezamenlijke inspectie en rapportage.

De frontoffice krijgt de uiteindelijke regie op de *planning* van (reguliere) inspecties. In het voorjaar 2007 wordt gestart met de vergelijking van de verschillende risicoanalyses.

Primaire sector

Het domein Primaire Sector wordt verdeeld in land- en tuinbouw, veeteelt en visserij. De AID is verantwoordelijk voor de vorming van de frontoffice. O verige rijksinspecties in dit domein zijn de VWA, de AI, de VI en de IVW.

De meting van de toezichtlasten wordt uitgevoerd in combinatie met het domein Vleesketen, omdat het eerste deel van deze keten de veeteelt betreft. Eind 2006 is de opdracht voor de meting gegeven.

Voor 2007 is het gemeenschappelijke *aanspreekpunt* operationeel in de vorm van een telefonische helpdesk en afzonderlijke website voor de land- en tuinbouw . Per 2007 wordt het gemeenschappelijke inspectiejaarplan gepresenteerd. De VWA draagt het afnemen van monsters van diervoeders (opdracht vanuit EU) over aan de AID. De frontoffice registreert de inspecties door de rijksinspecties. In 2007 starten pilots met provincies, gemeenten en waterschappen.

Samenwerking Rijk en KLPD – Cameratoezicht op taxistandplaatsen Rotterdam

Technische middelen en samenwerking kunnen toezicht effectiever maken. Zo loopt in Rotterdam een pilot, waarbij op de grote taxistandplaatsen camera's zijn opgehangen. Op deze manier worden de taxi's gescand. De pilot is een samenwerkingsverband van de Belastingdienst, de KLAD, de gemeente Rotterdam, de Rijksdienst voor het Wegverkeer en de Inspectie Verkeer en Waterstaat. Zij krijgen meer inzicht in het gedrag van 'goede' en de 'slechte' taxihouders. De waarnemingen – onder meer, hoeveel taxi's er rijden en hoe vaak ze op een standplaats komen – gebruiken partijen in hun risicoanalyses. Uit de eerste resultaten blijkt dat sommige taxi's standplaatsen met cameratoezicht mijden. De gescande en dus bekende taxi's, rijden waarschijnlijk zonder vergunning.

In februari 2007 volgt een evaluatie van de pilot. Dan wordt gekeken of het scannen met camera's ook in andere grote steden kan worden toegepast..

Gemeentelijke samenwerking - vier Limburgse gemeenten

Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray zijn kleine gemeenten. Als deze gemeenten op eigen houtje aan de slag gaan, zou dat de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van de handhaving niet ten goede komen. Zeker als de middelen nog over verschillende terreinen moeten worden verdeeld. Daarom hebben de vier gemeenten hun krachten gebundeld en het Team Handhaving opgericht. Dit team verzorgt nu de handhaving voor deze gemeenten. De handhaving is thematisch ingericht op de terreinen ruimtelijke ordening, bouwen en wonen, milieu, brandveiligheid, gebruiksvergunningen, APV en bijzondere wetten. Voor de thematische inrichting is samengewerkt met het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven.

Een greep uit belangstellende provincies en gemeenten

Amsterdam	Groningen
Delft	Leiden
Den Bosch	Nijmegen
Den Haag	Overijssel
Ede	Rotterdam
Eindhoven	Tilburg
Enschede	Zwolle

Twee inspecties per jaar bij MKB-bedrijven

“De inspecties zullen bedrijven, vooral de MKB-bedrijven, maximaal twee keer per jaar inspecteren.....Alleen om zwaarwegende redenen (zoals risicoanalyses en daarop gebaseerde herinspecties, internationale wet- en regelgeving, niet-naleving en incidenten) kan daarvan worden afgeweken”.

Deze doelstelling vormt een belangrijk drukmiddel om de uitvoering van het toezicht beter te organiseren. De (ogenschijnlijke) eenvoud van de doelstelling maakt het ook goed toetsbaar. Om misverstanden te voorkomen is opgemerkt dat deze doelstelling geldt voor de rijksinspecties, omdat deze direct kunnen worden beïnvloed door het rijk. Daarnaast worden afspraken gemaakt met andere toezichthouders (gemeenten, provincies, brandweer) om ook bij te dragen aan het verwezenlijken van deze doelstelling. In de volgende tussenrapportage wordt een overzicht opgenomen van de afspraken die per domein zijn gemaakt met andere toezichthouders.

In de praktijk richt de doelstelling zich primair op de geplande inspecties. Herinspecties, incidenten of andere redenen zoals internationale wet- en regelgeving vallen hierbuiten. In de domeinen Horeca en de Primaire Bedrijven wordt deze doelstelling in de loop van 2007 gerealiseerd. Voor de MKB-bedrijven in de overige domeinen - Wegvervoer, Recreatie, Overige industrie, Kinderopvang en Afval – wordt het maximum van twee inspecties in de loop van 2008 gerealiseerd. In de uitwerking van inspectieprogramma's wordt eventueel prioriteit gelegd bij de groep zeer kleine MKB-bedrijven (1-10 werknemers).

Werkwijze en cultuur

“...Veel klachten gaan ook over de wijze waarop inspecties worden uitgevoerd. Een verandering in werkwijze en cultuur van toezichthouders is noodzakelijk: deskundigheid, empathie, vertrouwen dat gerechtvaardigd is, helderheid over wat bedrijven kunnen verwachten en selectiviteit zijn daarvan belangrijke onderdelen. De cultuurverandering wordt door inspecties gezamenlijk aangestuurd en krijgt hoge prioriteit in het functioneren van frontoffices.”

Het IG-beraad heeft de ambitie voor de werkwijze en cultuur om te werken aan:

- Een profiel inspecteur 'nieuwe stijl' dat wordt uitgewerkt in termen van houding en vaardigheden.
- Gebruik resultaten toezichtlastmeting voor het inzicht in de cultuuraspecten die moeten worden aangepakt.
- Opleidingen en interne communicatie.
- Aandacht voor belangrijke praktijkvoorbeelden.

De IG-beraad onderneemt in dit kader diverse activiteiten. Verschillende inspecties zijn gestart met grootschalige trainings- en scholingsprogramma's die gericht zijn op een nieuwe werkwijze van de inspecteur. Naast het voorbeeld van de Arbeidsinspectie (zie kader) heeft de Voedsel en Waren Autoriteit een training ontwikkeld die de inspecteurs moet ondersteunen in het toepassen van de juiste interventies op het juiste moment. Dat betekent 'goedwillende' bedrijven kunnen adviseren ("compliance assistance") en scherp kunnen optreden tegen frequente overtreders.

Dergelijke rolwisselingen vereisen veel flexibiliteit van inspecteurs. Maar ze zijn noodzakelijk voor het realiseren van de doelstellingen van selectief en slagvaardig toezicht.

Uit de eerste toezichtlastmetingen komt het beeld naar voren dat werkwijze en cultuur een essentieel onderdeel zijn van toezichtlast die ondernemers ervaren. De meting biedt heldere uitgangspunten voor het reduceren van toezichtlast.

De Inspectie-Academie van de Inspectie van het Onderwijs is een leergang gestart voor het middenkader van alle rijksinspecties. Het onderlinge uitwisselen van kennis en instrumenten vormt een belangrijke leidraad van deze leergang. Naar verwachting wordt de opzet in 2007 verbreed. Hiermee wordt een eerste stap gezet naar een programma dat de inspecties overstijgt.

Andere toezichthouders

“De rijksinspecties zijn niet de enige die toezicht houden en daarmee last veroorzaken. Met name gemeenten (o.a. bouw- en woningtoezicht, milieutoezicht, brandveiligheidtoezicht, etc), maar ook provincies, belastingdienst/douane, politie, waterschappen en anderen dragen daaraan bij. “

De meting van de toezichtlast levert informatie op over de betrokkenheid van de andere toezichthouders. Deze meting maakt duidelijk welk deel van het toezicht door een toezichthouder wordt veroorzaakt. Zo wordt binnen het domein Horeca geschat dat circa driekwart van de toezichtlast wordt veroorzaakt door gemeenten. In het domein Ziekenhuizen zorgt het Rijk voor meer dan driekwart van de toezichtlast. Waarschijnlijk spelen in veel domeinen andere toezichthouders een cruciale rol bij het omlaag brengen van de toezichtlast omdat zij veel toezichttaken vervullen. Op grond hiervan kunnen de activiteiten worden bepaald om de toezichtlast binnen een domein te beperken.

Op dit moment wordt vanuit het programma Eenduidig Toezicht de samenwerking met andere toezichthouders gezocht. Bij de oplossingen staat de gelijkwaardigheid van Rijk en andere toezichthouders voorop. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan gemeenten en provincies:

- die betrokken zijn bij rijksprogramma's als het E-loket, de omgevingsvergunning en de regelvrije zones,
- en/of die actief werken aan het verbeteren van de kwaliteit, effectiviteit en efficiency van het eigen toezicht, onder andere door het opzetten van bedrijvenloketten en het integreren van toezicht;
- en/of samenwerkingsverbanden hebben opgezet met andere gemeenten of waterschappen.

ICT- voorzieningen voor toezicht

In opdracht van het IG-beraad heeft de stichting ICTU een Quick Scan uitgevoerd, waarbij elf domeinen zijn doorgelicht op ICT-kansen voor de korte en lange termijn. Hierbij is ook gekeken naar de mogelijkheden aan te sluiten bij de ontwikkelingen van de elektronische overheid. Het blijkt dat er veel mogelijkheden zijn voor nieuwe ICT-oplossingen. Daarnaast kunnen nu al bestaande toepassingen binnen domeinen ook in andere domeinen worden ingezet. Ook blijkt dat de producten uit het programma van de elektronische overheid een uitstekende basis vormen voor het geheel van de informatiehuishouding van de domeinen en inspecties. Wanneer inspecties algemeen toepasbare ICT-instrumenten gebruiken, kunnen met relatief geringe

investeringen oplossingen voor bijvoorbeeld informatieuitwisseling worden gerealiseerd en voorkomt dat inspecties ieder aan eigen oplossingen werken. Het IG Beraad heeft de adviezen uit de Quick Scan overgenomen en de ICTU opdracht gegeven om advies te geven over de uitvoering van de voorstellen.

Informatie-uitwisseling tussen toezichthouders en juridische belemmeringen

Rijksinspecties moeten meer en beter samenwerken om de 'last' van het inspecteren voor de geïnspecteerde bedrijven, burgers en instellingen tot een minimum terug te brengen. Die samenwerking vergt de juiste randvoorwaarden. De buitenwereld accepteert steeds minder dat inspectiediensten die bedrijven bezoeken niet volledig en op eigen kracht geïnformeerd zijn over wat "de andere overheidsdienst" heeft gedaan, gezien of afgesproken. Rijksinspecties kunnen daar alleen aan voldoen door de eigen informatie onderling te kunnen uitwisselen.

Onderlinge uitwisseling van informatie en inspectieactiviteiten draagt bij aan het gezamenlijk optreden naar buiten. De inspecteur treedt dan steeds meer op namens de overheid in plaats van één inspectie. In het tussenrapport van november 2006 doet de Expertgroep Eenduidig toezicht verslag van zijn onderzoek naar juridische belemmeringen voor informatie-uitwisseling. Het blijkt dat op dit moment een onbelemmerde uitwisseling tussen rijksinspecties voor grote delen van de beschikbare informatie formeel juridisch niet is toegestaan. Dit komt door de wettelijke kaders, de feitelijke invulling, de uitleg en uitvoering daarvan. Begin 2007 verschijnt het eindrapport met voorstellen voor het wegnemen van deze belemmeringen.

Maatregelen op bestuurlijk niveau

"Vanwege het belang dat er aan wordt gehecht, kiest het kabinet voor een stevige aanpak en een zware, ook politieke regie op dit dossier. Daartoe worden .... op bestuurlijk niveau de volgende maatregelen getroffen:

- *Het informele Beraad van Inspecteurs-Generaal wordt in 2006 omgezet in een Inspectieraad waarvan de leden van de verantwoordelijke ministers de opdracht krijgen om volgens de hiervoor geschetste lijnen initiatieven te ontwikkelen om onnodige toezichtlast weg te nemen ... .*
- *Het kabinet heeft daarnaast een Taskforce ingesteld waarin alle betrokkenen bij dit onderwerp (departementen, inspecties, VNG, IPO, MKB Nederland en VNO-NCW) zijn vertegenwoordigd. ... en deze zal, ondersteund door een klankbordgroep van bedrijven, kritisch toezien op de voortgang die de inspecties boeken en daarover aan het kabinet rapporteren en adviseren. "*

De Inspectieraad krijgt eind van het jaar een formele status. De formaliteiten worden op dit moment afgerond door het ministerie van BZK. Na de publicatie in de Staatscourant is de Inspectieraad formeel geïnstalleerd. In het instellingsbesluit zijn Kabinetsdoelstellingen voor "Eenduidig Toezicht" verwerkt in de opdracht van de Inspectieraad.

De Taskforce Toezicht is sinds september driemaal bijeengekomen. De Taskforce heeft onder meer overlegd over de financiële ondersteuning voor toezichtlastmetingen en ICT-analyses. Ook is het werkplan voor het komende jaar vastgesteld. Er heeft een eerste voortgangsbespreking

over de domeinen en de oprichting van de frontoffices plaatsgevonden. De Taskforce ziet het als haar taak om, binnen de huidige ministeriële verantwoordelijkheden, de druk op de ketel te houden bij de toezichthouders en ondernemers in het realiseren van vernieuwende en effectieve toezichtarrangementen.

Voorts is duidelijk dat gelet op de vele rijksinitiatieven in het verminderen van administratieve lasten, onderlinge afstemming en vormen van regie wenselijk zijn. De Taskforce kan hierbij een rol vervullen.

De Taskforce heeft na overleg met VNO-NCW en MKB-Nederland besloten om in elk domein een klankbordgroep voor ondernemers in te stellen. Hierin hebben actieve ondernemers zitting. Zij oefenen binnen het domein hun ondernemerschap uit, werken geografisch verspreid door Nederland en vormen een redelijke afspiegeling van de ondernemers binnen dit domein. De klankbordgroep vormt een goede graadmeter om te bepalen of de gewenste veranderingen waarneembaar zijn in het domein. De leden toetsen de verschillende activiteiten binnen hun domein en komen op grond daarvan met aanbevelingen. In overleg met VNO-NCW en MKB-Nederland wordt de samenstelling en wijze van reflectie vastgesteld.

Volgende tussenrapportage

In de afgelopen maanden is duidelijk geworden dat het uitgangspunt van verplichte samenwerking (zie brief van 8 september jl.) vele acties in gang heeft gezet. Deze acties zijn vaak maatwerk en afhankelijk van de situatie in een domein. De signalen om verandering van toezicht zijn ook niet altijd dezelfde. Deze kunnen uiteenlopen van minder, gericht, anders en zelfs om meer toezicht. In de volgende tussenrapportage die medio 2007 verschijnt wordt hier aandacht aan besteed. Tevens wordt een overzicht gegeven van:

- Concrete afspraken per domein tussen rijksinspecties en andere toezichthouders
- Overdracht van de uitvoering van toezicht tussen inspecties en naar andere toezichthouders

December 2006

Bijlage: Ontwikkelmodel frontoffices

	Functionaliteit	Start	Mogelijke functionaliteiten
Info.uitwis	Informatie-uitwisseling	<ul style="list-style-type: none"> - Eenduidige objectdefinitie - Registratie basisgegevens inspecties - Signalen doorgeven 	<ul style="list-style-type: none"> - Bedrijfsbasisregister - Registratie inspectieresultaten in digitaal dossier - Domeinkennisbank - Toegang dossier ook voor andere toezichthouders (dan Rijksinspecties)
	Plannen en rapporteren	Plannen en rapporteren	<ul style="list-style-type: none"> - Eén inspectiejaarplan (bundeling deelplannen volgens één format)
		<ul style="list-style-type: none"> - Check vooraf op geplande/uitgevoerde inspectie door andere rijksinspectie - Regie frontoffice op planningen - Onderaanneming 	<ul style="list-style-type: none"> - Signaleren overschrijden twee inspecties - Terugkoppelen inspectieresultaten
		<ul style="list-style-type: none"> - Achteraf interventie melden aan frontoffice + registratie in dossier 	<ul style="list-style-type: none"> - Coördineren interventies - Kennis van elkaars interventies - Eén interventiestrategie: gezamenlijk vaststellen meest effectieve interventie.
Risico	Gemeenschappelijke risico-analyse	<ul style="list-style-type: none"> - Inspecties kennen elkaars risicoanalyses 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van één methodiek voor analyse risico's - Gezamenlijke afweging van verschillende risico's - Gezamenlijk nalevingsbeeld - Eén toezichtsstrategie op basis van RA
Eén gezicht naar buiten	Centraal aanspreekpunt (één gezicht naar buiten)	<ul style="list-style-type: none"> - Website - Telnummer, adres/postbus - Persoonlijk te woord gestaan bij telefonisch contact - Registratie vragen, doorspelen - Bewaken afhandeling in x termijn - Opbouw dossier FAQ's 	<ul style="list-style-type: none"> - Inhoudelijke vragen worden tot een bepaald niveau binnen het Frontoffice beantwoord. - In de perceptie van de onder toezichtsgestelder worden alle vragen door het frontoffice beantwoord (de aanwezigheid van de back-office wordt niet gemerkt) - Relatiebeheer: één aanspreekpunt voor (overleg met de) branche)
	Inhoud website	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenschappelijk plan - Afzonderlijke inspectieplannen - Meetresultaten en acties - Actualiteiten - Links naar inspecties - Links naar andere sites 	<ul style="list-style-type: none"> - Stakeholders verwijzen naar frontoffice - Bundeling met loketten van andere toezichtshouders (bijvoorbeeld via een bedrijvenloket van een gemeente, omgevingsvergunning)
	Bekendheid frontoffice (communicatie)	<ul style="list-style-type: none"> - Onder toezicht-gestelden/sectoren - Politiek - Inspecties & medewerkers 	<ul style="list-style-type: none"> - Aanvullende communicatie voor bekendheid frontoffice bij andere betrokkenen in het domein
	Werkwijze inspecteurs cf. frontoffice	<ul style="list-style-type: none"> - Schriftelijk/mondeling geïnstrueerd - Werkwijze cf. afspraken 	<ul style="list-style-type: none"> - Gezamenlijke reguliere instructie/cursus/training - Werkwijze en cultuur zijn aangepast aan de condities uit de toezichtlastmeting
	Kennis van de beelden over toezichthouders	<ul style="list-style-type: none"> - Klachtenregistratie - Verwijzing - Beeld van de toezichtlast. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bewaken klachtafhandeling - Gezamenlijke analyse van klachten - Gezamenlijke acties verhoging klanttevredenheid

Toelichting bij ontwikkelmodel frontoffices

De bovenstaande tabel geeft een beeld van de mogelijke ontwikkeling van een frontoffice binnen een domein. In de eerste kolom staan de functionaliteiten genoemd van een frontoffice. In de tweede kolom mogelijke andere functionaliteiten. De keuze voor een functionaliteit hangt per domein o.a. af van de uitkomst van de toezichtslastmeting en bijvoorbeeld de wensen en gedachten van onder toezicht gestelden om toezichtslast te verminderen.